

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

2 LAAJAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN 2017-2020 VALTUUSTON PÄÄTTÄMÄT PAINOPISTEET, TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

Laaditussa hyvinvointikertomuksessa väestön hyvinvointia on tarkasteltu indikaattoritiedon perusteella kunnan aiempiin tietoihin. Lisäksi Evijärven kunnan indikaattoritietoja on verrattu Lappajärven ja Vimpelin tietoihin sekä Etelä-Pohjanmaan keskiarvoon.

Evijärven kunnan haasteet ovat pitkälti samoja kuin muissa pienissä maaseutukunnissa Suomessa: väestö vähenee ja vanhenee hiljalleen. Samalla huoltosuhde heikkenee. Evijärven sairastavuusindeksi on varsin korkea. Pienellä kunnalla on rajalliset resurssit vastata aktiivisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaikkiin moninaisiin haasteisiin.

Vuosien 2017 - 2021 aikana väkiluku on pienentynyt 95 henkilöllä (2499 henkilöä v. 2017 - 2404 henkilöä vuonna 2021). Tilastokeskuksen väestöennuste vuoteen 2045 ennustaa Evijärven asukasluvun vähenevän vuodesta 2023 noin 20 % (473 hlöä). Vuonna 2045 asukasluvuksi olisi 1819 asukasta. Suurinta vähennystä ennustetaan lasten ja nuorten (0-14 v.) määrään (n. -36 %). Työikäisten (15-64 v.) määrän ennustetaan vähenevän noin -20 %. 65 -vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan laskevan noin -14 %. Evijärven kunnan huoltosuhde (85,6) on maakunnan keskiarvoa (74,3) heikempi.

Lapsiperheiden osuus perheistä on Evijärvellä 33,5 %. Määrä on pysynyt pitkään melko vakiona, ollen kuitenkin loivassa laskutrendissä. Osuus on Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa (36,3 %) alempi. Yhden vanhemman perheitä on Evijärvellä Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa vähemmän, mutta ero on viime vuosina kaventunut. Evijärvellä vuonna 2021 yhden vanhemman perheitä on 14,9 %, Etelä-Pohjanmaan keski arvon ollessa 20,3 %. Yhden hengen asutokuntia kaikista asutokunnista vuonna 2021 oli 39,3 % (vuonna 2016 35,5 %).

Trendi lähtömuuttajien määrässä on ollut laskeva 2019-2021 (vuonna 2019 112 henkilöä ja vuonna 2021 86 henkilöä). Samalla ajanjaksolla tulomuuttajien trendi on ollut kasvava (vuonna 2019 84 henkilöä ja vuonna 2021 98 henkilöä). Vuonna 2021 kuntien välinen nettomuutto oli positiivinen, kun maakunnassa keskimäärin nettomuutto oli lievästi negatiivinen. Työllisten osuus väestöstä on pysynyt melko vakiona (39,6 %) ja on vuonna 2021 lähellä Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa (41,1 %). Vuonna 2021 Evijärvellä työttömiä työvoimasta oli 5,2 %, mikä on alle maakunnan keskiarvon (7,5 %). Myös pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä vuonna 2021 on Evijärvellä (15,1 %) selvästi alle maakunnan keskiarvon (23 %).

Koulutustaso Evijärvellä on parantunut tasaisesti vuosien ajan, mutta on edelleen selvästi Etelä-Pohjanmaan keskiarvon alapuolella.

Kunnan yleinen pienituloisuusaste on ollut vuosia Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa matalampi ja pienituloisten osuus on edelleen vähentynyt. Myös lasten pienituloisuusaste on alle maakunnan keskiarvon. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden työikäisten osuus on Evijärvellä alhainen (0,5 %) vastaavan ikäisestä väestöstä ollen Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa (1,6 %) alempi. Toisaalta yleistä asumistukea saaneiden asutokuntien osuus on hieman noussut. Vuonna 2021 yleistä asumistukea saaneiden asutokuntien määrä Evijärvellä on 3,3 %, mikä on kuitenkin selvästi maakunnan keskiarvoa (9,1 %) vähemmän.

Osallisuutta kuvaava äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa on maakunnallista prosenttilukua selkeästi korkeampi, vaikkakin se on hieman laskenut (2017: 64,6 %, 2021: 63,5 %).

Ikävakioitu sairastavuusindeksi on Evijärvellä korkea, mutta on ollut laskussa vuodesta 2016. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat entistä tärkeämpiä.

Kouluterveyskyselyn mukaan positiivista on, että yhä harvempi 8.-9.-luokkalainen nuori on ollut sukupuoliyhdyntässä, vaikka luku on edelleen korkeampi vuoteen 2017 verrattaessa. Saman ikäluokan piirissä ylipaino on vähentynyt huomattavasti ja on maakunnalliseen lukuun verrattaessa erittäin alhainen. Evijärven 8.-9.-luokkalaisten kokevat, että omalla paikkakunnalla on vaikea hankkia huumeita. Fyysistä uhkaa kokeneiden osuus on laskenut huomattavasti 8.-9.-luokkalaisten keskuudessa verrattaessa vuoteen 2019. Kelan tilastojen mukaan erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä 0-15-vuotiailla on vähentynyt vuoteen 2020 verrattaessa. Alle 8 tuntia arkena nukkuvien määrä on vähentynyt huomattavasti vuoteen 2019 verrattaessa 8.-9.-luokkalaisten ja lukion 1.-2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa. Negatiivista on, että yhä useampi 8.-9.-luokkalainen kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, ettei ole yhtään läheistä ystävää, tunnistaa keskusteluvaikeuden vanhempiensa kanssa, että opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunneilla, kärsii kohtalaisesta tai vaikeasta ahdistuneisuudesta eikä syö koululounasta päivittäin. Tyytyväisyys elämään on myös laskenut.

Lastensuojeluilmoitusten määrä on ollut kasvussa. Myös rikoksista syyllisiksi epäiltyjen osuus 0-14-vuotiaissa on suurempi kuin maakunnallinen osuus. Lasteneuvolan ja kouluterveydenhuollon käynnit ovat kasvaneet. Kasvatus- ja perheneuvonnan ja lastensuojelun avohuollon asiakkaat ovat vähentyneet. Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit 13-17-vuotiailla ovat kasvaneet, mutta 0-12-vuotiailla vähentyneet. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa on maakunnallisella tasolla Teapistemääriä vertailtaessa.

Nuorten ja nuorten aikuisten (lukion 1.-2. vuoden opiskelijat) keskuudessa yhä pienempi osa kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Luku on maakunnalliseen lukuun verrattaessa hyvä. Myös liikunnan harrastaminen on kasvanut ja todella humalassa olo on vähentynyt. Yhä useampi lukion 1.-2. vuoden opiskelija ei syö koululounasta päivittäin ja on ylipainoinen. Kuntoutusrahaa saavien osuus 16-19-vuotiailla on kasvanut. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24-vuotiaiden osuus on hieman kasvanut. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 16-24-vuotiaiden määrä on lievästi kasvanut. Alioikeuksissa tuomittujen 15 vuotta täyttäneiden henkilöiden osuus on vähentynyt.

Työkyvyttömyyseläkettä tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudosten sairauksien vuoksi saavien 16-64-vuotiaiden työikäisten osuus on hieman kasvanut. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden osuus on laskenut. Kaiken kaikkiaan työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden osuus on laskenut vuodesta 2019 alkaen. Sairauspäivärahaa saaneiden 25-64-vuotiaiden kuten myös mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus on kasvanut. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25-64-vuotiaiden osuus on hieman kasvanut. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit sekä 15-49- että 50-64-vuotiailla ovat kasvaneet.

Evijärvi on maakunnan tason yläpuolella ikäihmisten erityiskorvattavissa psykoosilääkkeissä, vaikkakin kehitys on ollut parempaan suuntaan. Myös erityiskorvattavien muiden lääkkeiden käyttö on maakuntaa yleisempää, mutta siinäkin on nähtävissä vähenemää. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus on laskenut. Myös kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen väheneminen on merkittävää ja maakunnallisiin lukuihin verrattuna vähäisempää. Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus on ennallaan ja kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut ja luku on maakunnallista lukua suurempi. Yksin asuvia 75 vuotta täyttäneitä on suunnilleen saman verran kuin maakunnassa keskimäärin. Omaishoidon tuella 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuus on kasvanut huomattavasti ja luku on merkittävästi maakunnallista lukua korkeampi. Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus on laskenut huomattavasti alle maakunnallisen luvun. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä ja psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä ovat kasvaneet.

Yleisesti ottaen kaikki ikäryhmät huomioiden Evijärven kuntalaisten sairaalahoidossa olleiden hoitopäivät ja hoitojaksot, vuodeosastohoidon hoitopäivät ja hoitojaksot ovat paljon alhaisemmalla tasolla kuin maakunnalliset luvut. Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit, muut avohoitokäynnit ja vuodeosastohoito sekä aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit ovat kasvaneet kuten myös avohoidon lääkärin potilaat yhteensä. Päihdehuollon avopalveluiden asiakkaat ovat kasvaneet, mutta suhdeluku on merkittävästi alhaisempi kuin maakunnallinen luku. Päihdehuollon laitoksissa ja asumispalveluissa olevia asiakkaita ei ole vuonna 2021 ollut yhtään. Sosiaalitoiminnan nettokäyttökustannukset ovat kasvaneet ja ja erikoissairaanhoidon nettokäyttökustannukset ovat laskeneet. Sairauspäivärahaa saaneiden osuus 16-64-vuotiailla on kasvanut voimakkaasti ja on maakunnallista vertailukua huomattavasti korkeampi. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin, kaatumisiin ja putoamisiin ja vammoihin ja myrkytyksiin liittyvät tunnusluvut ovat maakunnallisia lukuja huomattavasti alhaisempia. Pitkäaikaistyöttömiä on maakunnalliseen lukuun verrattaessa huomattavasti vähemmän.

Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa on laskenut voimakkaasti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa eli TEA pistemäärä on laskenut hieman vuodesta 2019, mutta silti paremmalla tasolla kuin vuonna 2017. Luku on hieman maakunnallista lukua pienempi.

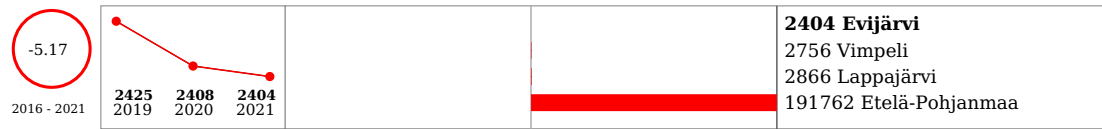
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

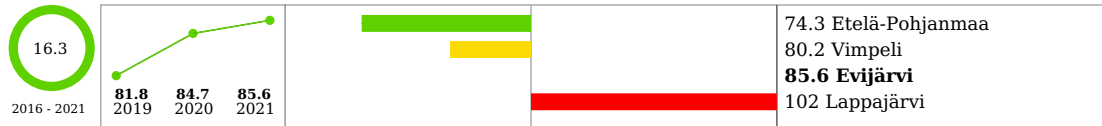
Elinvoima

Väestö

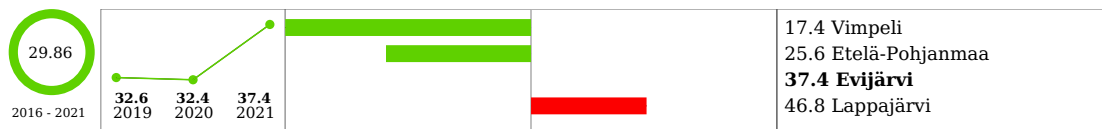
Väestö 31.12.

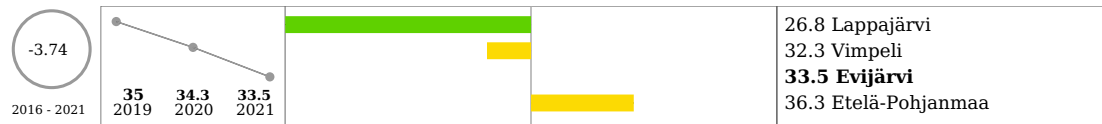
Huoltosuhde, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

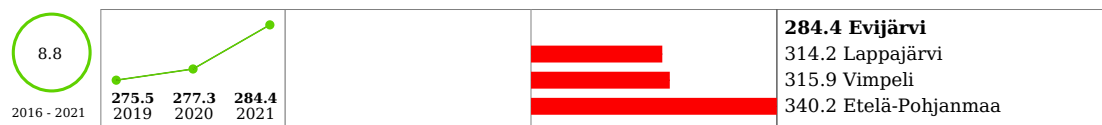
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

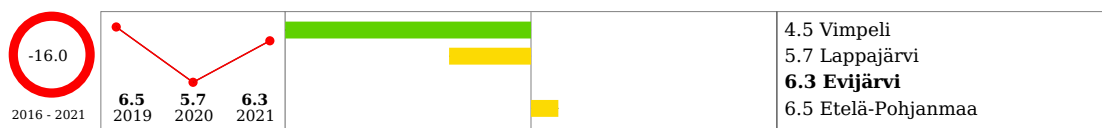
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

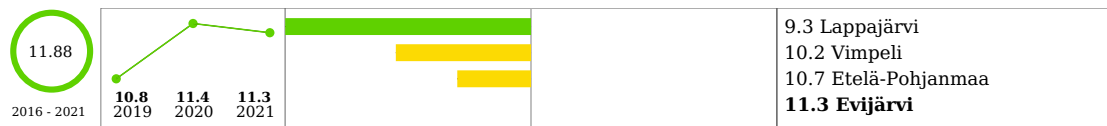
Koulutustasomittain

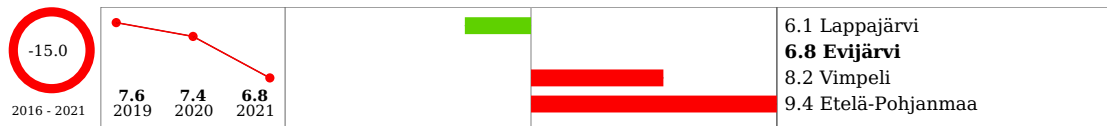
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

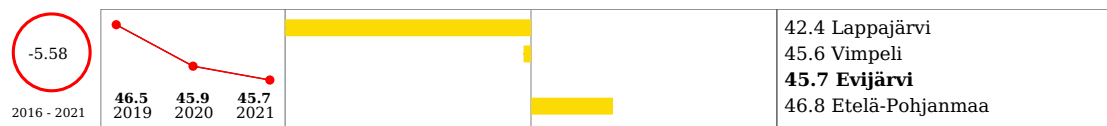
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

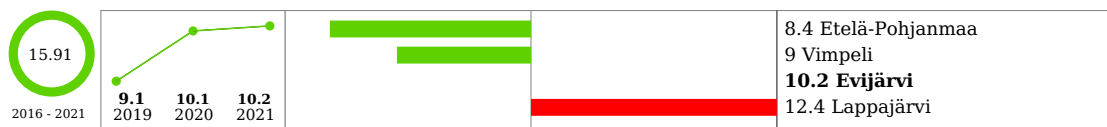
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

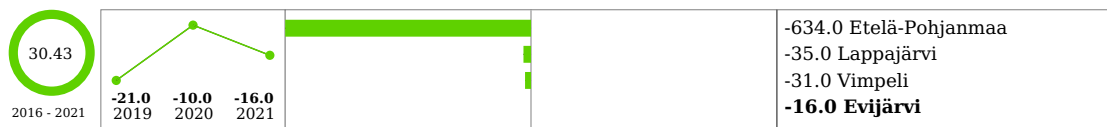
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

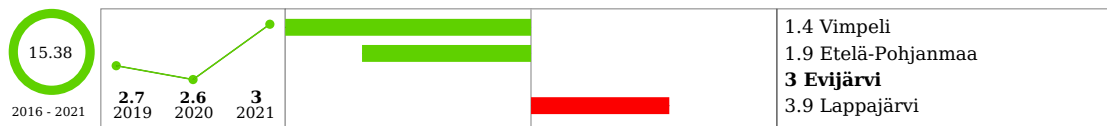
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Syntyneiden enemmitys

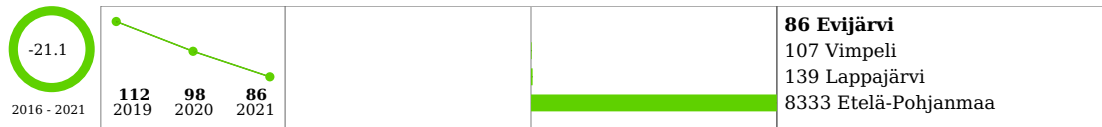
Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

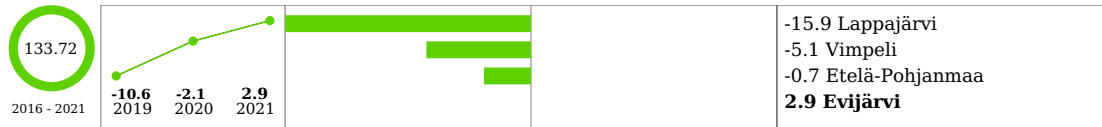
Taloudellinen huoltosuhde (vuosi 2019 ennakkotieto)

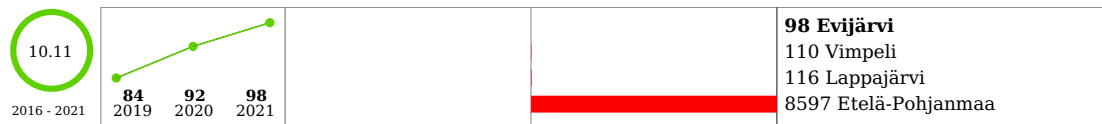
Lähtömuuttajat, lkm

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

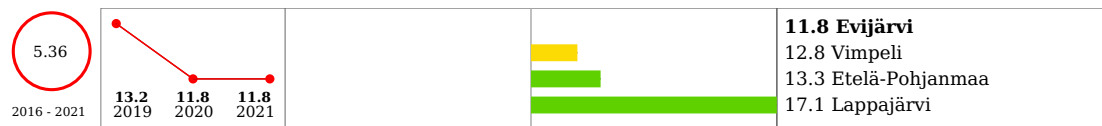

Tulomuuttajat, lkm

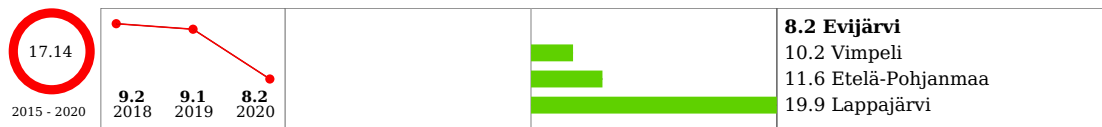

Elinvoima

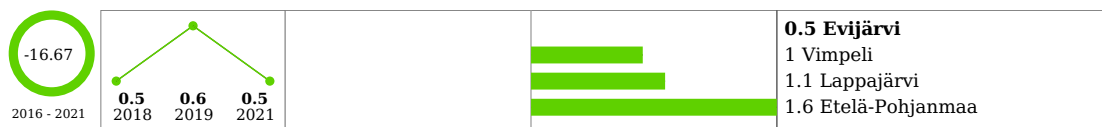
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

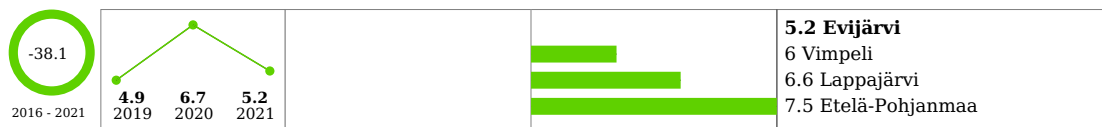
Lasten pienituloisuusaste

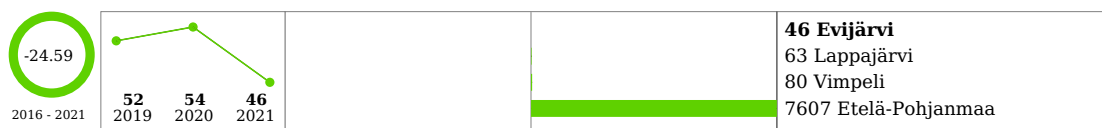
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

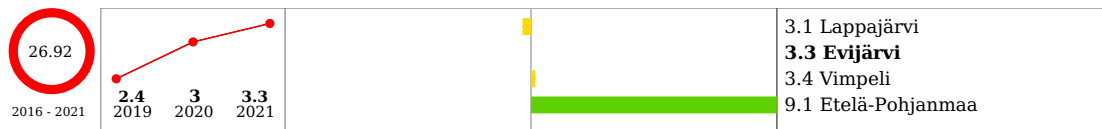
Työttömät, % työvoimasta

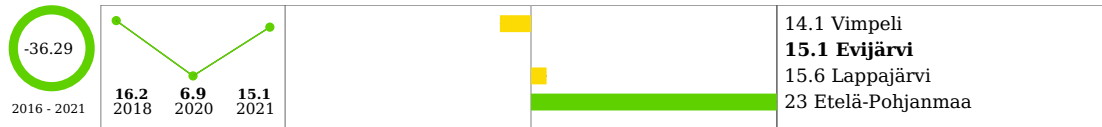
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asuntokunnista

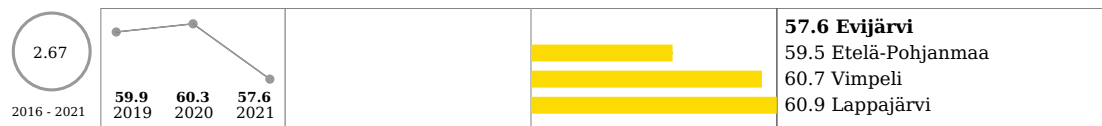
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

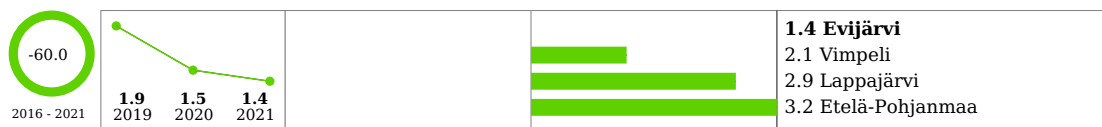
Työlliset, % väestöstä

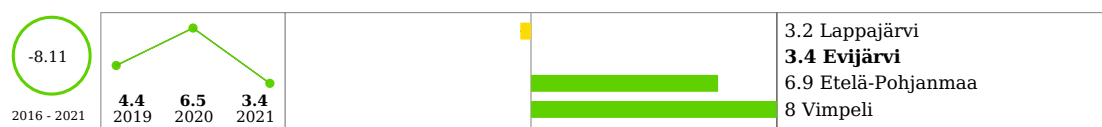
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

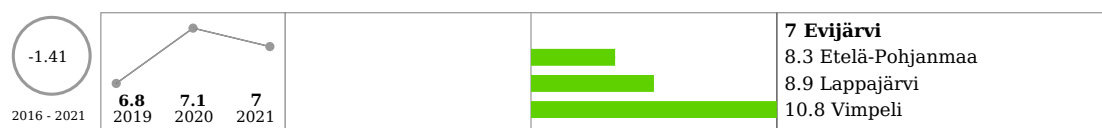
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

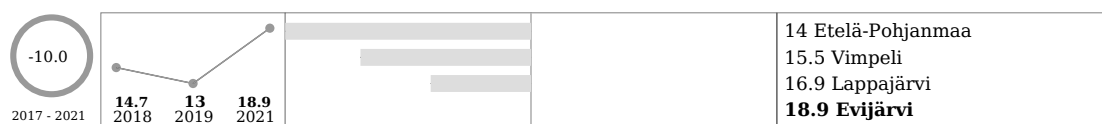
Eläkkeensaajien asumistukea saaneet, % asuntokunnista

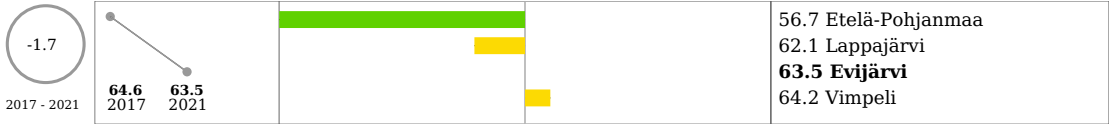
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

2017 - 2021

64.6
2017

63.5
2021

56.7 Etelä-Pohjanmaa

62.1 Lappajärvi

63.5 Evijärvi

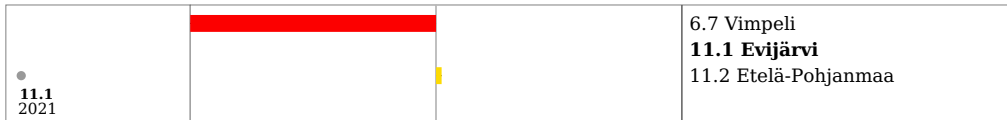
64.2 Vimpeli

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

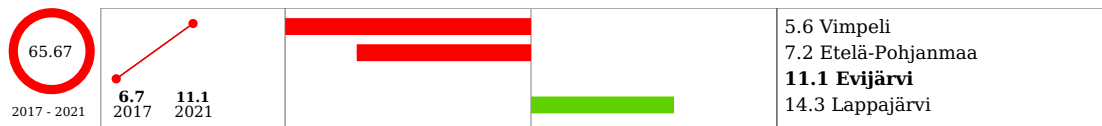
Sukupuoliyhdyntäessä olleet, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

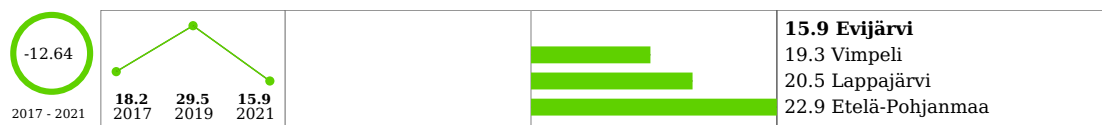
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

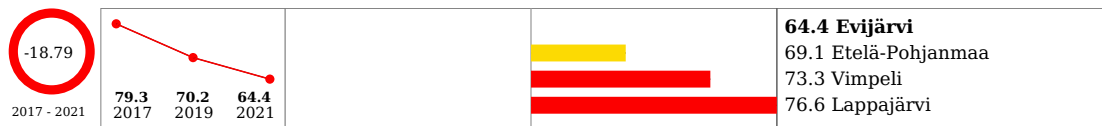
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

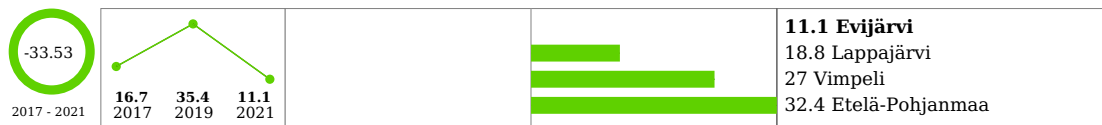
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

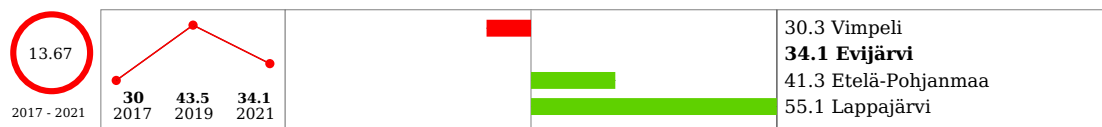
Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

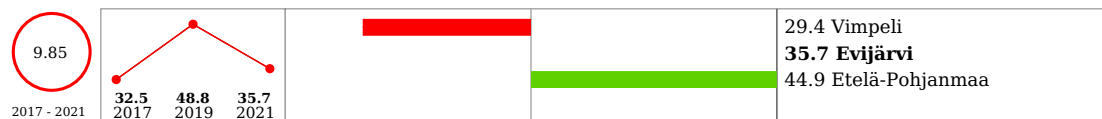
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

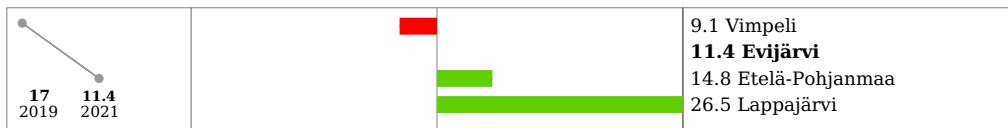
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2015)

Rikoksista syylliseksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

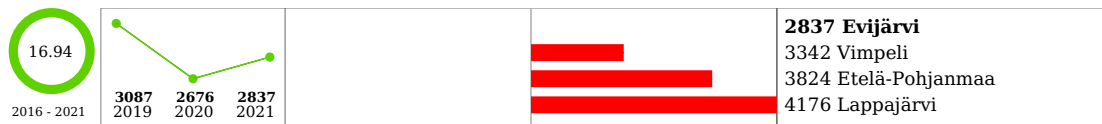
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

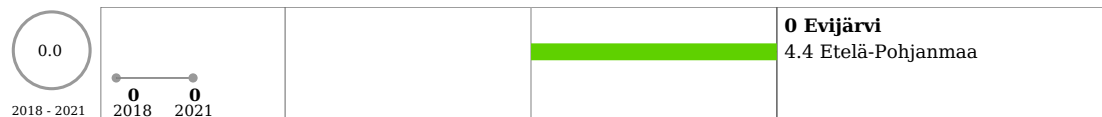
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiaista

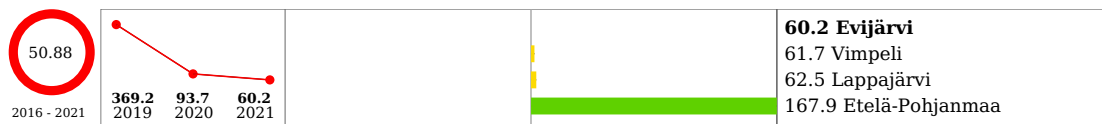
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiaista

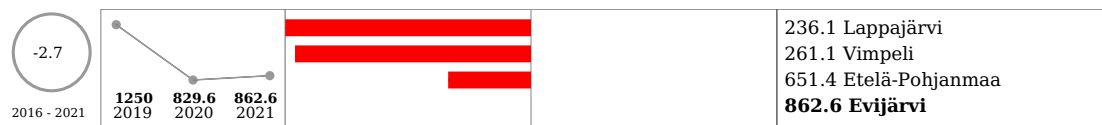
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiaista (vuosi 2018 ennakkotieto)

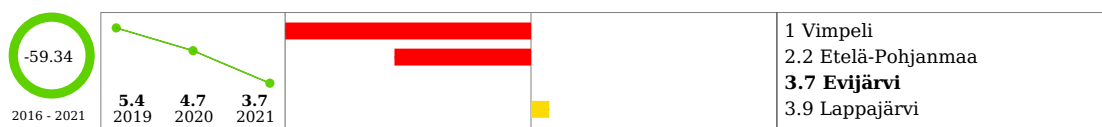
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiaista (vuosi 2018 ennakkotieto)

Ensikodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, nuoret ja perheenjäsenet, kunnan kustantamat palvelut

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

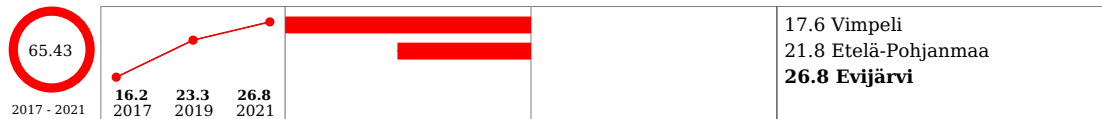
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

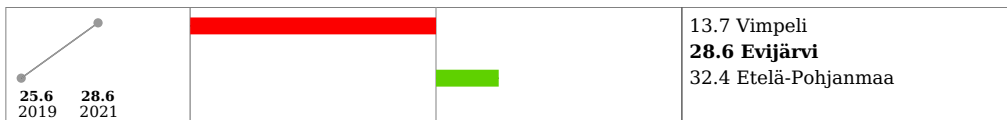
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

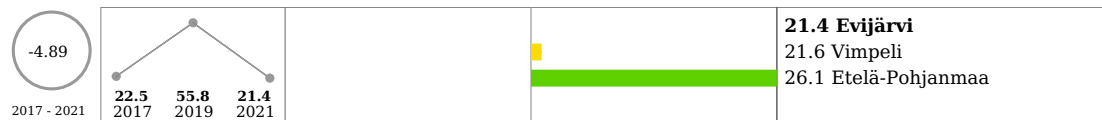
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

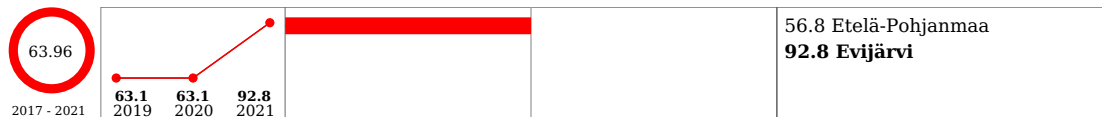
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

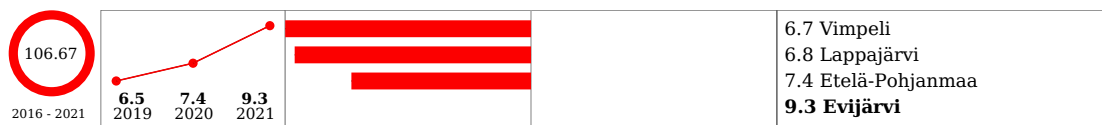
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

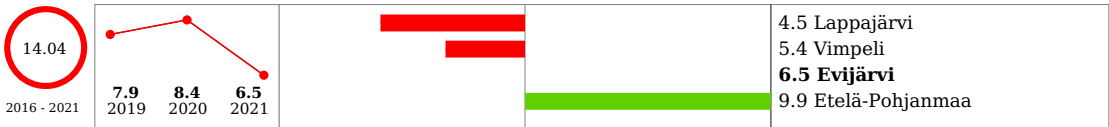

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

TYÖIKÄISET

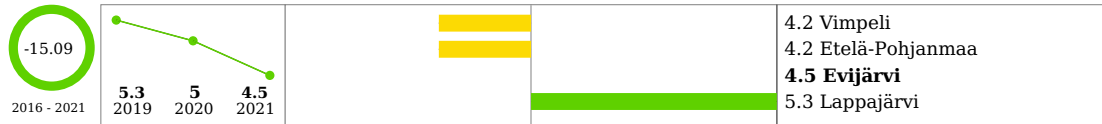
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

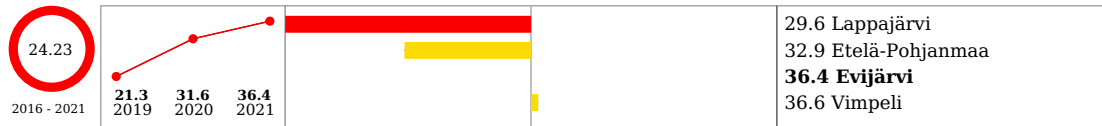
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

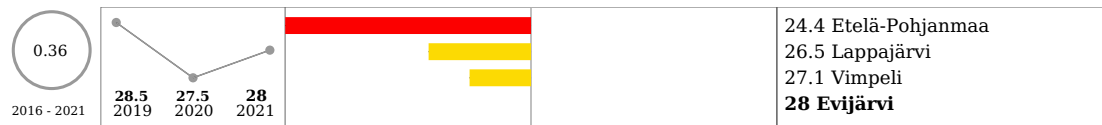
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

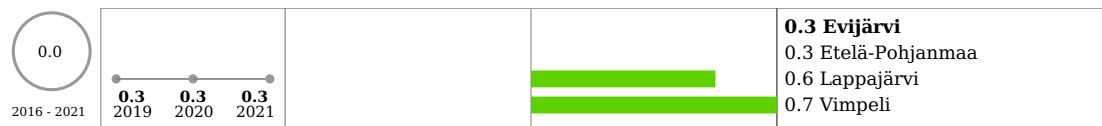
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

IKÄIHMISET

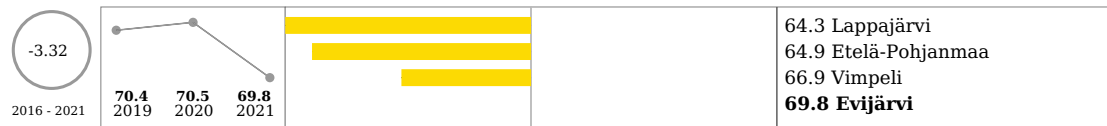
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

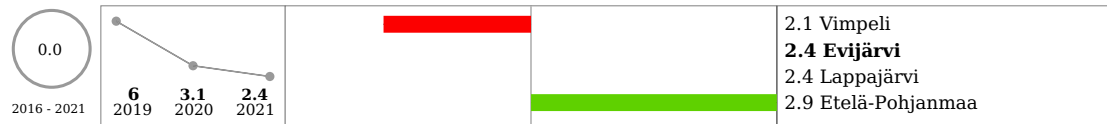
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

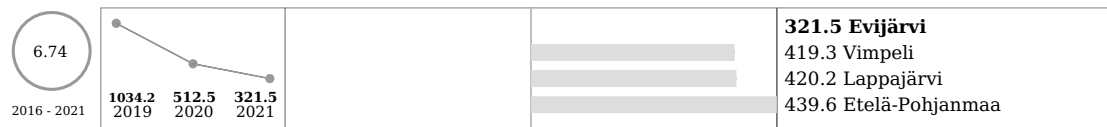
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

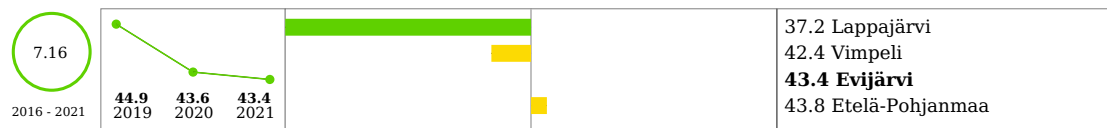

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

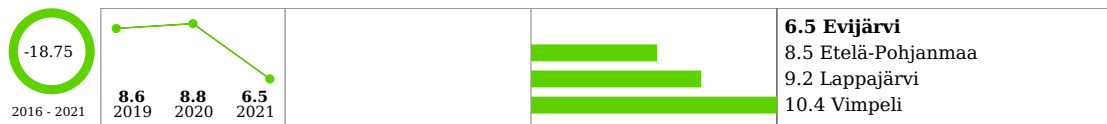
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

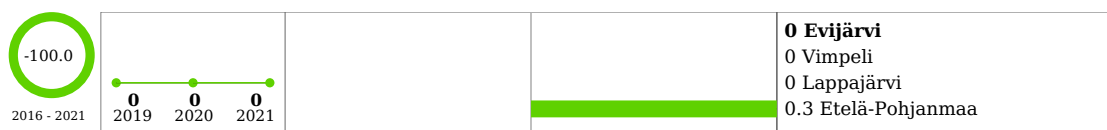
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

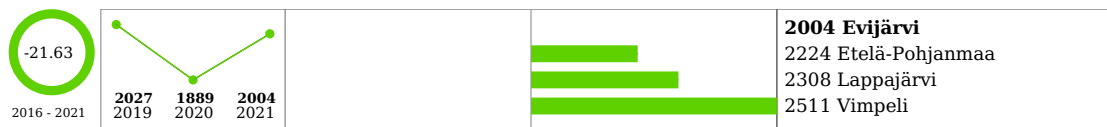
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

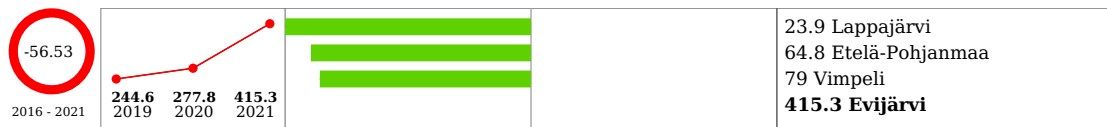
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

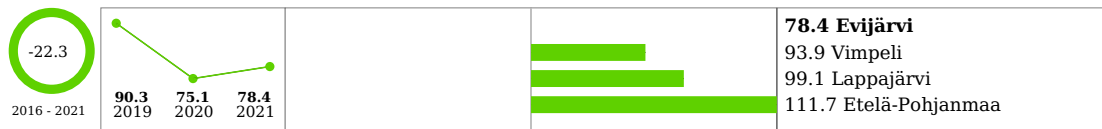

KAIKKI IKÄRYHMÄT

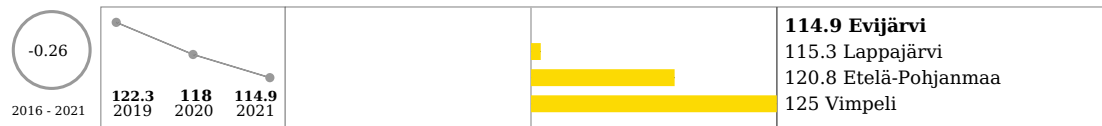
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

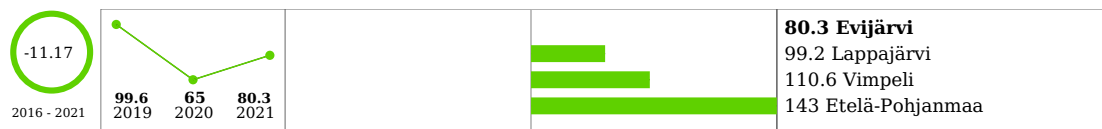
Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi (vuosi 2018 ennakkotieto)

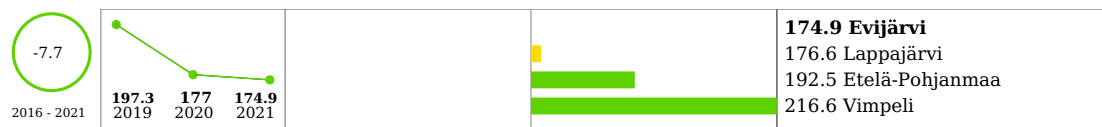
Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi (vuosi 2018 ennakkotieto)

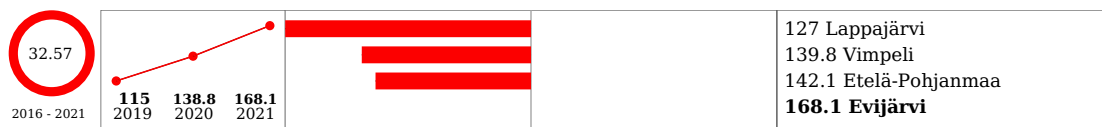
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi (vuosi 2018 ennakkotieto)

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi (vuosi 2018 ennakkotieto)

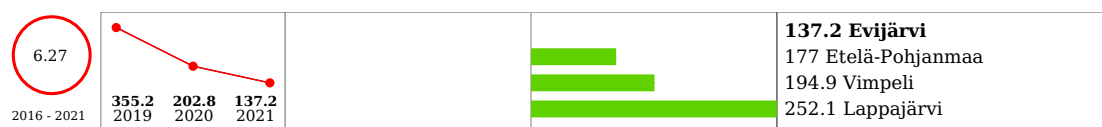

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajakset / 10 000 asukasta

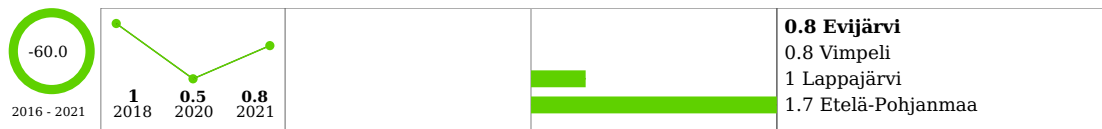
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset / 10 000 asukasta

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta (vuosi 2018 ennakkotieto)

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

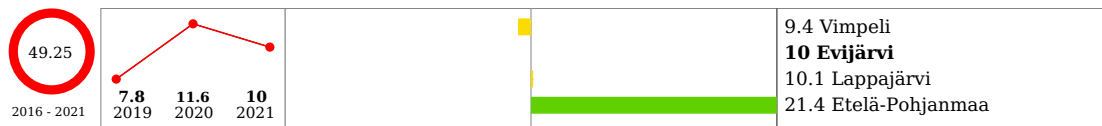
Asuntokunnat yhteensä, lkm

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

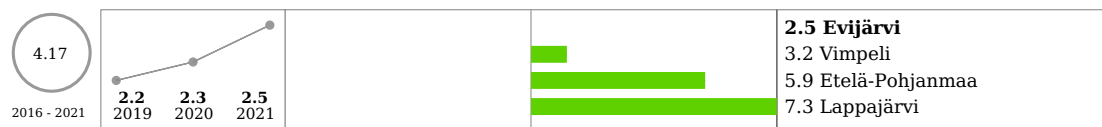
Poliisin tietoon tulleet eräät liikenne rikokset / 1 000 asukasta

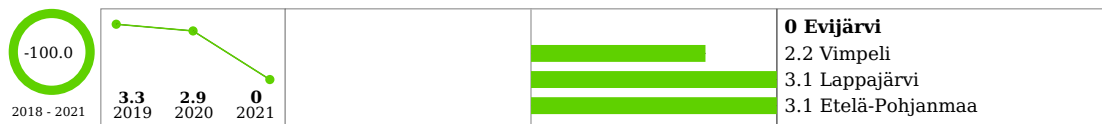
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenne rikkomukset / 1 000 asukasta

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

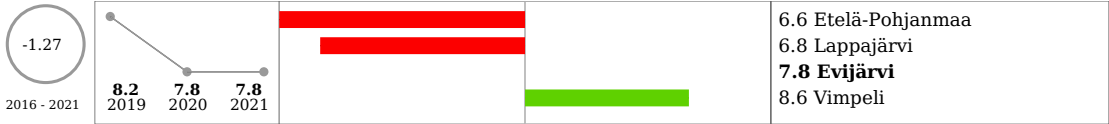
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Ahtaasti asuvat asuntokunnat, % kaikista asuntokunnista

2016 - 2021

8.2
2019

7.8
2020

7.8
2021

6.6 Etelä-Pohjanmaa

6.8 Lappajärvi

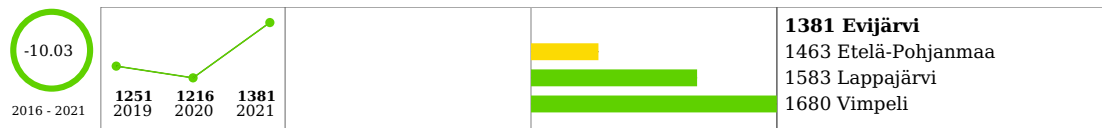
7.8 Evijärvi

8.6 Vimpeli

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

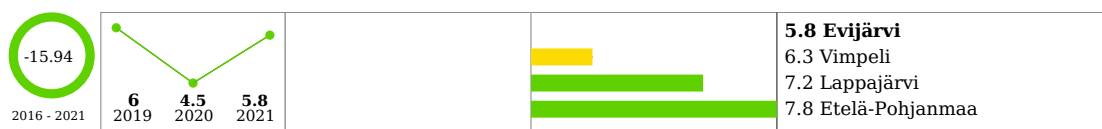
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

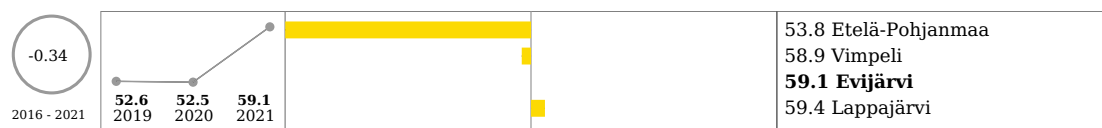
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

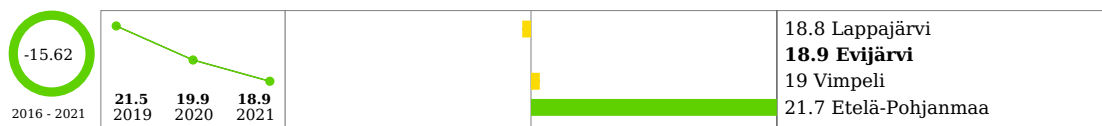
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, keskimääräinen hoitoaika (vuosi 2018 ennakkotieto)

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

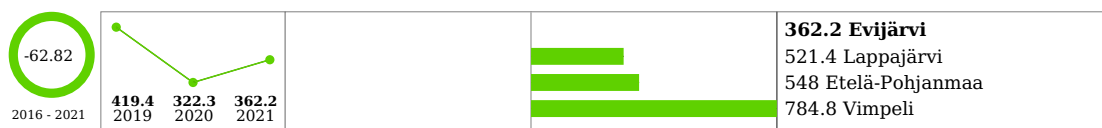
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % väestöstä

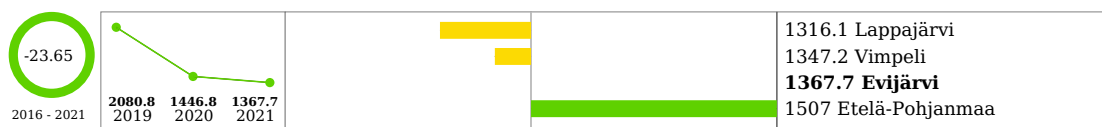
Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneet (korvauksia saaneet hlöt), % väestöstä

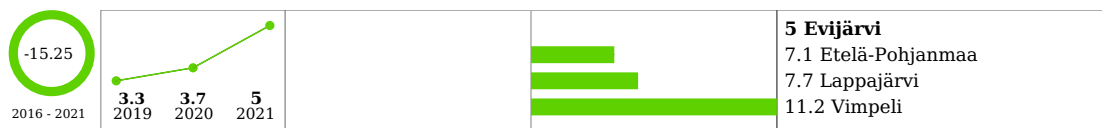
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1 000 asukasta (vuosi 2018 ennakkotieto)

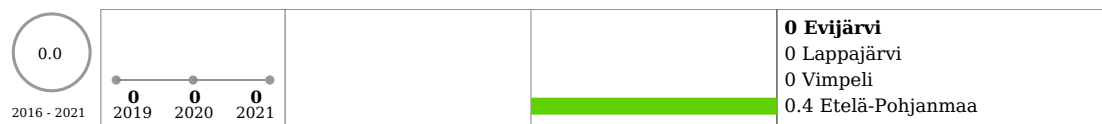
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

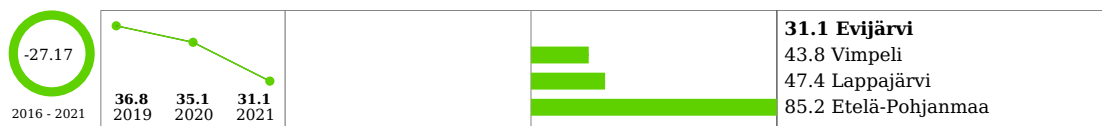
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Päihdehuollon asumispalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

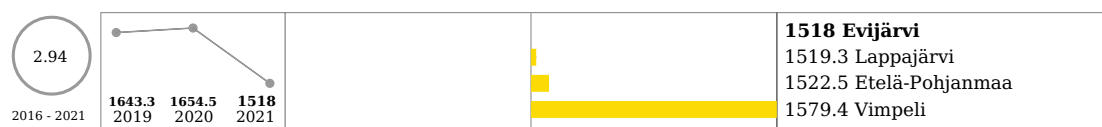
Toimeentulotuki, euroa / asukas

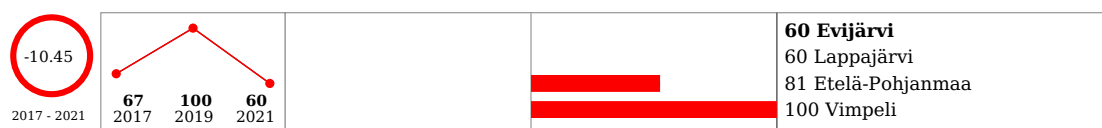
Sosiaalitoiminnan nettokäyttökustannukset (pl. varhaiskasvatus 2015-), euroa / asukas

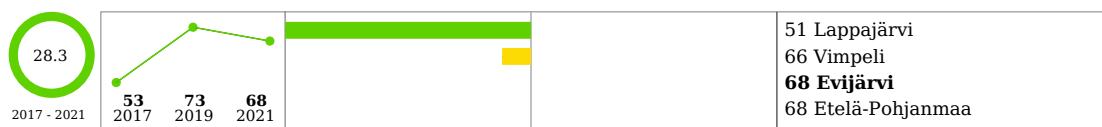
Erikoissairaanhoidon nettokäyttökustannukset, euroa / asukas

Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa, pistemäärä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

2 LAAJAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN 2017-2020 VALTUUSTON PÄÄTTÄMÄT PAINOPISTEET, TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA NIIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Hyvinvointisuunnitelma 2017-2020 sisältää painopistealueiden, kehittämiskohteiden ja niihin liittyvien tavoitteiden asettamisen. Se sisältää myös toimenpiteiden, vastuutahojen, resurssien ja arviointimittareiden määrittelyn. Evijärven kunnan hyvinvointisuunnitelmassa painopistealueiksi ja kehittämiskohteiksi on määritelty:

1. Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
2. Työllisyyden parantaminen sekä uusien työpaikkojen ja yritysten lisääminen
3. Liikunnan ja kulttuurin harrastusedellytysten aktiivinen edistäminen
4. Elinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen

Hyvinvointisuunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden ja toimenpiteiden lisäksi hyvinvointityö huomioidaan erikseen valmisteltavissa kuntastrategian toimenpideohjelmassa.

Painopistealueiden ja kehittämiskohteiden tavoitteet on esitetty seuraavissa taulukoissa. Taulukoissa on tavoitteen lisäksi toimenpiteet ja vastuutaho, resurssit sekä arviointimittarit.

Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tavoitteet Arviointi	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Perhekeskustoiminnan kehittäminen LaPe-hankkeen kautta. Perheaseman toimintamallin luominen Evijärvelle.	Ohjaamo -toiminnan käynnistäminen kirjaston tiloissa.	TE-toimen maakunnallinen Ohjaamo -työntekijä ja nuorten palvelujen työntekijät yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja viranomaispalvelujen kanssa.	Toiminta käynnistyy. Ohjaamon palvelut ovat kiinteä osa nuorisotyötä.
	Yhteistyö LaPe -hankkeen kautta eri tahojen kesken yli kunta- ja sektorirajojen.	Alue- ja maakuntatasolle nimetty ohjausryhmä.	Perheaseman toimintamallin käyttöönotto LaPe -hankkeen aikana.
	Koulutetaan nepsy-valmentajia (neuropsykiatrinen valmentaja erityistä tukea tarvitsevien kanssa työskentelyyn) sekä sivistys- että sote-palveluihin.	Talousarviomääräraha.	Koulutettujen nepsy-valmentajien määrä.
Hyvinvointiaseman toimintaa kehitetään palvelemaan laajemmin kuntalaisten hyvinvointia lisäämällä toimintaa ja ottamalla mukaan kolmannen sektorin toimijoita.	Matalan kynnyksen ryhmätoiminta.	Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaaja.	Uutta ryhmätoimintaa on käynnistynyt, kun henkilöresurssi on saatu. Ryhmiin osallistuneiden määrä.
	Elintapaohjaus sekä henkilökohtainen liikuntaneuvonta- ja ohjaus.	Vesote -hanke. Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaaja.	Elintapaohjauksen polut ovat osa normaalia työtä.

Kuntalaisten aktiivisen, osallistavan, terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen.	Kumppanuussopimukset liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnassa.	Sopimusten neuvottelu ja määräraha.	Sopimusten määrä ja sisältö.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Lasten ja nuorten kuuleminen, osallistaminen ja huomioiminen päätöksenteossa. Nuorten yhteistyötiimin (nuorisovaltuusto) aktivoiminen.	Nuorisovaltuusto ja oppilaskunnat. Kehittäjäkoordinaattori ja 4H.	Kokoontumisten määrä ja osallistumisaktiivisuus.	
	Kylien kehittämisraha vuosille 2018 - 2020.	Talousarviomääräraha.	Kehittämisrahaa saaneiden hankkeiden ja toimien tulokset.	
	Osallistuminen hyödyllisiin ja hyväksi katsottuihin kehityshankkeisiin kuntarahoitusosuudella.	Talousarviomääräraha ja päätös.	Kuntarahoitusosuutta saaneiden hankkeiden määrä ja toimien tulokset.	
Suunnitelmallinen panostaminen kansansairauksien ehkäisyyn ja omahoidon tukemiseen	Elintapa- ja omahoidon ohjaus. Matalan kynnyksen ryhmät.	Vesote-hanke.	Elintapaohjauksen polut ja toimijat on määritetty ja jalkautettu kuntiin normaaliin työhön.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.	Aijjoos-toiminta.	Koulutusten ja niihin osallistuneiden määrä. Aktiivisten toimijoiden määrä. Kaveritoimintaan osallistuvien määrä.	
	Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tunnistetaan lapset, joilla on erityisen tuen tarvetta.	Talousarviomääräraha. Ohjausryhmä.	Toimintaan osallistumisjaksojen määrä.	
	Toteutusta myös hankkeistetusti.	Haettava hankeraha.	Hankerahan saaminen ja hankkeen käynnistyminen.	

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen kouluissa ja vapaa-ajalla.	Etsivä nuorisotyö.	Työntekijä ja hankerahat.	Toteutuneet pienimuotoiset hankkeet. Toimintaan osallistuneet ja jatkopolun löytäneet.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Perhekeskuksen hyödyntäminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.	Lape -hanke. Perhekeskustoiminta.	Perhekeskustoiminnan arviointiin valmisteltava mittaristo. Kouluterveyskysely.	
	Varhaisen puuttumisen Ankkuri -toiminta vakiintuu.	Talousarviomääräraha.	Toiminnan arviointiin valmisteltu mittaristo.	
	Liikunta- ja harrasteryhmien lisääminen.	Liikunnan- ja vapaa-ajan ohjaaja. Kerhotoiminta ja hankkeet.	Uusien liikunta- ja harrasteryhmien määrä. Liikunta- ja harrasteryhmissä käyvien määrä.	
Vanhusväestön toimintakyvyn vahvistaminen.	Ajjoos -toiminta.	STEA:n rahoitus.	Toiminnan jatkuvuus.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Esteettömyyden lisääminen mm. esteettömyyskartoituksella.	Vammaisneuvosto ja järjestöt.	Vuoden 2018 aikana. Kartoituksen pohjalta toteutetut toimenpiteet.	
	Ikäihmisten tarpeiden huomioiminen liikuntapaikoissa ja harrastusmahdollisuuksissa.	Vanhusneuvosto ja järjestöt. Ajjoos-toiminta. Liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.	Osallistuneiden ikäihmisten määrä.	
	Liukuesteiden jakaminen ikäihmisille (70+ vuotiaille).	Yhteistyö yrittäjien kanssa.	Jaettujen liukuesteiden määrä.	

Kuntalaisten päihteiden käytön vähentäminen.	Ehkäisevän päihdetyön työryhmän toiminnan vakiinnuttaminen ja toteutettavat toimenpiteet.	Ehkäpä -työryhmä. Asiakastyötä tekevät sote- ja kunnan työntekijät. Ehyt ry.	Työryhmän kokoontumiset ja toteutetut toimenpiteet. Kouluterveyskyselyt, mm. humalajuominen, tupakointi, nuuskaaminen, huumekekeilut. Aikuisten ja ikäihmisten tupakoinnin väheneminen.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
--	---	--	---	--------------------------------

Työllisyyden parantaminen sekä uusien työpaikkojen ja yritysten lisääminen.

Tavoitteet Toimenpiteet ja vastuutaho Resurssit Arviointimittarit Arviointi

Työllisyyden edistäminen.				
	Evijärven ja Lappajärven kuntien yhteinen työllisyysshanke.	Hanketyöntekijä. Kuntarahaosuus.	Hankkeen tavoitteet.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Nuorten kesätyötuki.	Talousarviomääräraha.	Työllistettyjen nuorten määrä.	
	4H-yritysten ja yrittäjyyden lisääminen.	4H-toiminta. Kunnan avustus.	4H-yritysten määrä.	
	Uusien yritysten perustaminen.	Yritysneuvontapalvelut muun muassa Uusyrityskeskuksen jäsenyys ja jäsenmaksu.	Kuntaan perustettavien yritysten määrä.	
Nuorten aikuisten ja työikäisten työllistymistä tukevia palveluja kehitetään.				
	Järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa yksilö- ja ryhmämuotoisesti sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia. Huippujuttu! -hanke.	Aikuissosiaalityön ProSos -hanke. Sosiaalityöntekijät ja asiakaskehittäjät.	Osallistuneiden asiakkaiden määrä ja asiakaspalaute.	Toimenpiteet on toteutuneet.

Liikunnan ja kulttuurin harrastusedellytysten aktiivinen edistäminen

Tavoitteet
Arviointi

Toimenpiteet ja vastuutaho

Resurssit

Arviointimittarit

Harrastus- ja kulttuuritoimintaan osallistumismahdollisuuksia lisätään.				
	Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen.	Työryhmä.	Laaditaan vuonna 2018.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Kulttuuri-, nuoriso- ja liikunta-avustukset.	Talousarviomääräraha.	Haetut ja myönnetyt avustukset, toiminnan määrä ja laatu.	
	Kirjaston toiminnan ja käytön lisääntyminen omatoimikirjaston myötä.	Avustus ja talousarviomääräraha.	Kirjaston käyttö kävijöiden, lainausten ja lainaajien perusteella.	
	Lähiliikuntatyöryhmä kehittää suunnitelmallisesti kunnan liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia.	Talousarvion investointiosaan varatut rahat liikuntapaikkarakentamiseen.	Liikuntapaikkasuunnitelma on laadittu vuonna 2018. Toteutuneet liikuntapaikkainvestoinnit.	
	Liikuntakampanja ja sen uudistaminen.	Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaus. Järjestöt.	Osallistujien ja suoritusten määrä.	

Elinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen

Tavoitteet
Arviointi

Toimenpiteet ja vastuutaho

Resurssit

Arviointimittarit

Maankäyttö, kaavoitus ja sujuvat lupakäytännöt varmistavat monipuoliset asumisen vaihtoehdot.	Rantakaava ja keskustan kaavoituksen päivittäminen.	Kilpailutettu konsultti ja nimetty työryhmä.	Kaavoituksen eteneminen.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Otetaan käyttöön sähköinen Lupapiste.fi -palvelu.	Talousarviomääräraha.	Ohjelmiston hankinta ja käyttöönotto vuonna 2018.	
	Evijärven kunnostaminen.	Koho -hanke.	Toteutus hankkeistettuna vaiheittain.	

Elinympäristöä ja vesistöjä parantamalla lisätään niiden monipuolista hyödyntämistä ja viihtyisyyttä.	Yleisten alueiden siistiminen.	Kunnan oma toiminta, tukityöllistäminen ja siivoustempaukset.	Saatu palaute.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Laadukkaan veden turvaaminen ja toimittaminen koko kunnan alueelle.	Putkistoinvestointeihin ja vedenostoon varatut määrärahat. Pitkäaikainen vedenostosopimus Lappajärven Vesiosuuskunnan kanssa.	Putkistoinvestointien toteutuminen ennakkoon määritetyssä tärkeysjärjestyksessä.	
Kunnan tieverkkoa ylläpitämällä ja parantamalla tuetaan ja kehitetään koko kuntaa.	Yksityisteiden peruskunnostusavustukset.	Talousarviomääräraha.	Vuosittain.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Yksityisteiden hoitoavustusperusteiden uudelleen määrittely 2018.	Talousarviomääräraha.	Vuosittain.	
Elinympäristön viihtyisyyden, turvallisuuden ja esteettömyyden lisääminen.	Esteettömyyskartoitusten tekeminen.	Kunta, vammaisneuvosto ja järjestöt.	Tehdyt esteettömyyskartoitukset.	Toimenpiteet ovat toteutuneet.
	Koulukeskuksen piha-alueen kokonaissuunnitelma.	Kunta, käyttäjät ja ulkopuoliset asiantuntijat.	Suunnitelman valmistuminen ja toteutus.	

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvointityön oppeja ja tuloksia on hyödynnetty kunnan toiminnassa, kuntastrategian valmistelussa, hyväksytyssä kuntastrategiassa ja strategian toteutuksessa sekä hyvinvointisuunnitelmassa valtuustokaudelle 2021 - 2025.

Edellisen laajan hyvinvointikertomuksen tuloksista on nostettu asioita muun muassa hyvinvointisuunnitelmaan. Tulosten perusteella on valmisteltu ja tehty käytännön toimenpiteitä, joilla vaikutetaan edistävästi kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategian kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät painotukset ja linjaukset (Kuntalaki 37 §). Voimassa oleva kuntastrategia linjaa laajaa hyvinvointikertomusta ja vuosittaista raportointia.

Perustehtävä - Perustehtävä on kunnan ajatuksellinen perusta, joka kertoo miksi kunta on olemassa.

Itsenäisenä Evijärvi voi parhaiten päättää mikä on kunnalle ja kuntalaisille parhaaksi – kunnan kokonaisuus hahmotetaan ja sitä edistetään yhteistoiminnan sekä harkitun päätöksenteon perustana.

Evijärvi edistää kunnan elinvoimaa, terveyttä ja hyvinvointia sekä yrittämisen edellytyksiä. Itsenäisenä kuntaa kehitetään yhteistyössä haluttuun suuntaan - kunnan toimintoja ja palvelurakenteita uudistetaan nykyisillä ja uusilla toimintatavoilla. Kehittämistä toteutetaan joustavasti hallitun uusiutumisen ja yrittäjämäisyyden tukemana.

Visio on aktiivinen tahtotila, arkijohtamisen peruskivi. Sillä luodaan jokaiselle työntekijälle kuva tulevaisuudesta, jonka hän haluaa saavuttaa ja joka innostaa häntä. Visio vuoteen 2025:

Visio/ Itseään suurempi kunta - Evijärvi tarjoaa

- vireän, viihtyisän sekä turvallisen elinympäristön luonnon ja vesistöjen äärellä
- hyvää elämää tukevat palvelut
- aktiivisen ja yritteliään toimintaympäristön

Nämä yhdessä laadukkaan toiminnan ja tasapainoisen kuntatalouden kanssa mahdollistavat itsenäisen Evijärven kunnan vetovoimaisuuden, elinvoiman ja menestyksen tulevaisuudessa!

Arvot kertovat ajatuksellisen perustan, mihin organisaatio nojaa toimintansa ja millaisten pelisääntöjen varaan toiminta rakennetaan. Arvot ovat pysyvästi tavoiteltavia ja arvostettavina pidettyjä ominaisuuksia, käytäntöjä ja suhtautumistapoja, jotka ohjaavat taustalla kunnan toimintaa.

Kunnan toimintaa ohjaavat arvot ovat:

- Yhteistyötahtoinen ja – kykyinen

Evijärvi tekee aktiivisesti kaikkia osapuolia hyödyttävää hyvää, toimivaa ja kustannustehokasta yhteistyötä kaikkien yhteistyötahojensa kanssa. Evijärvi on luotettava, yhteistyötahtoinen ja -kykyinen kumppani. Kunnassa vallitsee vahva ME-henki, joka tukee niin kunnan sisäistä kuin ulkoista yhteistoimintaa sekä päätöksentekoa.

- Kustannustehokas ja yrittäjämäinen

Evijärvellä toiminta on yrittäjämäistä ja kustannustehokasta. Kunnan järjestämät palvelut kuntalaisille ja muille sidosryhmille ovat laadukkaita ja tuloksekkaita. Yritteliäs asenne heijastuu kunnan toiminnassa ja kehittämisessä. Koko kunnan etu kyetään hahmottamaan ja sitä edistetään kaikessa toiminnassa.

- Kodikas, turvallinen ja ruuhkaton

Evijärvi on kokonaisuudessaan itseään suurempi; elävä, vireä ja vihreä kunta. Evijärvi on sopivan kokoinen kunta asua, olla ja elää. Kodikkuus, turvallisuus ja ruuhkaton elinympäristö sekä vesistöt ja kaunis rantamaisema luovat kunnasta kaiken ikäisille viihtyisän asuinpaikan ja vierailukohteen. Täällä on hyvä työskennellä tai pendelöidä lähikunnissa.

- Joustava ja uusiutumiskykyinen

Evijärvi on joustava ja uusiutuva kunta. Kehitämme ja uudistamme toimintaa notkeasti sekä kimmoisasti kulloistenkin tarpeiden mukaisesti. Asioita arvioidaan ja järjestetään joustavasti nykyisillä ja uusilla toimintatavoilla. Kunta tekee aktiivisesti uusia ja luovia avauksia.

Mikä on strategia ja mihin sitä tarvitaan?

Strategia on suunnitelma, joka määrittelee, mitkä ovat kuntamme tavoitteet pitkällä tähtäimellä. Strategian avulla huolehditaan, että kaikki toimenpiteet ja resurssit vievät toimintaa haluttuun suuntaan.

Evijärven kunnan strategian ytimen muodostavat valtuustokauden strategiset päämäärät ja toiminnan vuositavoitteet. Vuositavoitteiden perusteella hallinnonalat päättävät vuosittain omista tulostavoitteistaan.

Evijärven kunnan tulevaisuuden strategiset painopistealueet ja päämäärät ovat:

- Talous: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous
- Palvelut: Ennakoivat, uudistuvat ja laadukkaat palvelut kustannustehokkaasti
- Elinkeinot ja elinvoima: Kilpailukykyinen ja vetovoimainen toimintaympäristö
- Asuminen ja hyvinvointi: Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Valtuustokauden 2021-2025 strategiset päämäärät:

1. Toiminnan ja talouden tasapaino
2. Tehokkaasti järjestetyt peruspalvelut
3. Työllisyyden parantaminen ja uusien työpaikkojen syntymisen edistäminen
4. Tulokellinen johtaminen ja päätöksenteko

Evijärven kunnan strategiassa linjataan kunnan keinot rakentaa hyvinvoivaa ja tervettä kuntaa. Hyvinvointikertomus toimii osana tätä arviointia ja kehittämistä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä painopistealueita on esimerkiksi:

- Maankäyttö, kaavoitus ja sujuvat lupakäytännöt varmistavat monipuoliset asumisen vaihtoehdot
- Elinympäristöä ja vesistöjä parantamalla lisätään niiden monipuolista hyödyntämistä ja viihtyisyyttä
- Kunnan tieverkkoa ylläpitämällä ja parantamalla tuetaan ja kehitetään koko kuntaa
- Kunta luo aktiivisesti edellytyksiä liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi -kuntastrategia - 2025

- Strategian toteuttamiseen suunniteltu toimenpideohjelma (TPO)
- Tuleville vuosille valmisteltavat erilliset toimenpideohjelmat
- Varhaiskasvatussuunnitelma
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Lukion opetussuunnitelma
- Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat
- Koulukohtainen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Koulukohtaiset pelastussuunnitelmat
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Evijärven kunnan koulukuljetussääntö
- Evijärven kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat
- Järvisuodun kotouttamisohjelma
- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointikertomus 2021 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
<https://www.hyvaep.fi/hyvinvointialue/strategiat/> ([http://Etelä-Pohjanmaan hyvinvointikertomus 2021 ja hyvinvointisuunnitelma 2022-2025](http://Etelä-Pohjanmaan_hyvinvointikertomus_2021_ja_hyvinvointisuunnitelma_2022-2025.pdf))
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma <https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/etela-pohjanmaan-alueellinen-ehkaisevan-paihde-tyon-suunnitelma-2022.pdf> (<https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/etela-pohjanmaan-alueellinen-ehkaisevan-paihde-tyon-suunnitelma-2022.pdf>)
- Kulttuurihyvinvointisuunnitelma <https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/etela-pohjanmaan-kulttuurihyvinvointisuunnitelma.pdf> (<https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/etela-pohjanmaan-kulttuurihyvinvointisuunnitelma.pdf>)
- Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
<https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/laatua-lakeuksien-lapsille-ja-nuorille-hyvinvointisuunnitelma-1.pdf> (<https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/03/laatua-lakeuksien-lapsille-ja-nuorille-hyvinvointisuunnitelma-1.pdf>)
- Laatu Lakeuksien lapsille ja nuorille! Hyvinvointisuunnitelma https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/01/laatua-lakeuksien-lapsille-ja-nuorille_hyvinvointisuunnitelma22-25_optimized.pdf (https://www.hyvaep.fi/uploads/2023/01/laatua-lakeuksien-lapsille-ja-nuorille_hyvinvointisuunnitelma22-25_optimized.pdf)
- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusstrategia ja toimenpideohjelma 2024-2028
https://www.hyvaep.fi/uploads/2024/09/hyvaep_-mielenterveys_paihde_riippuvuusstrategia_toimenpideohjelma2024_2028.pdf (https://www.hyvaep.fi/uploads/2024/09/hyvaep_-mielenterveys_paihde_riippuvuusstrategia_toimenpideohjelma2024_2028.pdf)
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2024-2028
https://www.hyvaep.fi/uploads/2024/08/lahisuhdevakivallan_ehkaysyn_toimintaohjelma2024_2028.pdf (https://www.hyvaep.fi/uploads/2024/08/lahisuhdevakivallan_ehkaysyn_toimintaohjelma2024_2028.pdf)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoinnin edistäminen

Evijärven kunnan hyvinvointisuunnitelmassa painopistealueiksi ja kehittämiskohteiksi on määritelty:

1. Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
2. Työllisyyden parantaminen sekä uusien työpaikkojen ja yritysten lisääminen

3. Liikunnan ja kulttuurin harrastusedellytysten aktiivinen edistäminen
4. Elinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kiinnitetään erityisesti huomiota seuraaviin asioihin, käytänteisiin ja suunnitelmiin:

Kuntajohto

Paikallisen turvallisuussuunnitelman laatiminen hyvinvointisuunnitelmakauden aikana.

Talousarviossa asetetaan tavoitteita ja mittareita eri ikäryhmien terveyttä ja hyvinvointia edistäville ja terveyseroja kaventaville tavoitteille ja näiden toteutumista arvioidaan. Toimenpiteitä terveyserojen kaventamiseksi on esimerkiksi elintapaohjaus ja maksuttomat liikuntapaikat.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu ja se päivitetään määräajoin ja käsitellään yhteistoimintaelimessä sekä kunnanhallituksessa.

Kestävyystavoitteiden osalta hiilipäästöjen vähentämisen toimenpiteinä kunta mm. osallistu joukkoliikenteen rahoitukseen ja ylläpitää palveluliikennettä. Kunnan rakennushankkeissa (esim. koulurakennukset ja varhaiskasvatuksen tilat) varaudutaan väestörakenteen muutoksiin suunnittelemalla rakennukset monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi. Maankäyttö, kaavoitus ja sujuvat lupakäytännöt varmistavat monipuoliset asumisen vaihtoehdot. Elinympäristöä ja vesistöjä parantamalla lisätään niiden monipuolista hyödyntämistä ja viihtyisyyttä. Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu toteutuu Jokisuunlahden ja Valmosannevan Natura 2000 -alueen rauhoitetulla luonnonsuojelualueella Evijärven lintutornin ympäristössä.

Johtamisvastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnassa toimii yhdistetty sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Johtoryhmä toimii poikkihallinnollisena työryhmänä. Hyte-koordinaattori on johtoryhmän jäsen. Kunnassa toimii ehkäisevän päihdetyön toimielin ja nimetty järjestöyhteistyön koordinaattori. Lisäksi kunta kuuluu muun muassa Hyvinvointialueen koordinoimaan ruoka-apu verkostoon.

Voimavarat (avustukset kuten Kylien kehittämisraha ja muu tuki yhdistyksille, hyvinvointikoordinaattori)

Osallisuuden edistäminen. Palveluiden suunnittelussa ja eri projekteissa hyödynnetään eri toimikuntia, joista osa on pysyväisluonteisia, kuten nuorisovaltuusto, oppilaskunta ja vanhus- ja vammaisneuvosto. Toiset kootaan tiettyä tavoitetta varten (koulun suunnittelu / rakentaminen). Eri kohderyhmien kanssa tehdään osallistavaa kehittämis-yhteistyötä, kuten kesäasukasillat, "kunta tulee kylään" kierrokset, yhteistoiminta Ajoos toiminnan kanssa. Kunnan verkkosivujen Ota kantaa - palautekanava.

Liikunta

Taloussuunnitelmassa on tavoitteet liikkumisen edistämiseksi (esim. liikuntaneuvonta ja elintapaohjaus sekä Liikkuva koulu-toiminta). Liikuntahenkilöstölle on osoitettu riittävä resurssi (esim. suunnitteluun, hallintoon ja ohjaukseen).

Kunta ylläpitää liikuntapaikkoja (esim. pallokentät, ulkoilureitit, liikuntapuisto) ja mahdollistaa liikuntapaikkojen käyttövuorot esim. liikuntasalin tai yleisurheilukentän osalta (selvät jakoperusteet, sähköinen vuoronvarausjärjestelmä, käyntitiedot).

Liikunta-aktiivisuutta seurataan, tehdään yhteenvetoja ja esitellään johtoryhmälle ja luottamushenkilöille (esim. Move!-tulokset, liikuntavälitunnit, liikuntaneuvontaan ja elintapaohjausryhmiin osallistuneiden määrä).

Liikuntaneuvontaa toteutetaan ja seurataan (esim. matalan kynnyksen ryhmät, liikuntaneuvontaan ja elintapaohjausryhmiin osallistuneiden määrä).

Panostetaan koulupäivän liikuntaa lisääviin toimenpiteisiin (esim. koulupihan liikunta-aktiivisuuden mahdollistaminen, sisäliikuntapaikkojen käyttö välitunneilla, pitkät välitunnit, liikuntavälitunnit, Liikkuva koulu-toiminta ja vertaisohjaajat). Esimerkiksi luontoliikunnan, hiihdon, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ovat osa toimintaamme (kuukausikampanjat, koulutoiminta).

Kulttuuri

Kulttuuriin liittyviä ohjelmia, tutkimuksia ja suunnitelmia esitellään eri toimielimissä. Yhteistyörakenteita kehitetään poikkihallinnollisesti ja alueellisesti (esim. seutu- ja hyvinvointialueyhteistyö). Kulttuuria edistetään strategioissa (alueelliset ja paikalliset) ja huomioidaan eri-ikäisten kulttuuritoiminnan edistäminen (kulttuurikasvatus, harrastustoiminta). Osallisuutta edistetään kulttuurityössä huomioiden eri ikäryhmät, kulttuuritoimijat ja kotouttamistyö.

Mahdollisuuksien mukaan huomioidaan prosenttiperiaatteen toteutuminen.

Seurataan säännöllisesti kuntalaisten tyytyväisyyttä kaikkiin tai joihinkin kulttuuripalveluihin, osallistujamääriä taiteen perusopetuksessa ja kirjastotilastoja.

Huomioidaan myös taloudellinen tuki kulttuurin toteuttamiselle esim. myöntämällä kunnan avustuksia kulttuuritoimijoille, mahdollistamalla tilojen käyttö, luomalla matalan kynnyksen toimintaa, Kaikukortin käyttö ja luomalla työtilaisuuksia taiteilijoille.

Perusopetus ja lukio

Henkilöstökokouksissa käsitellään yhteisiä asioita (esim. Kouluterveyskyselyn ja Moven! tulokset, Teaviisarin verkkopalvelu, oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietoraportit). Oppilashuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja tarvittaessa monialaisesti. Opiskeluhuollosta tiedotetaan huoltajia, opiskelijoita ja yhteistyötahoja esim. laittamalla opiskeluhoitosuunnitelma koulun verkkosivuille.

Koulukiusaamista, häiriöitä ja ongelmatilanteita, poissaolojen määrää, tupakointia, päihteidenkäyttöä, väkivaltaa, kurinpitotoimia ja ojentamista, tapaturmia, onnettomuuksia, terveyttä ja hyvinvointia seurataan. Epätoivottuja toimintamalleja pyritään ehkäisemään. Kiusaamistapausten käsittelylle on toimintamallit. Poissaolotiedot ovat saatavilla ja toimintamalleista tiedotetaan huoltajia.

Opettaja-, ohjaaja-, terveydenhoitaja-, koulunuorisotyöntekijä-, lääkäri-, psykologi- ja kuraattorimitoitus on riittävä. Koulunuorisotyöntekijät, Liikkuva koulu, Move!, Suomen harrastamisen-malli ja elintapaohjaus yli 13 -vuotiaalle ovat toimintamuotoja hyvinvoinnin edistämiseksi ja esim. istumisen ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Koulupäivän liikuntaa lisääviin toimenpiteisiin keskitytään esim. koulupihaa kehittämällä, käyttämällä sisäliikuntatiloja välitunneilla, luomalla pitkä välitunti ja vertaisohjaajia käyttämällä. Kouluympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset toteutetaan riittävällä tiheydellä ja sisällöllisesti riittävällä laajuudella. Kouluruokailu toteutetaan osallistamalla, yhteistyössä eri tahojen kanssa, kouluruokailusuosituksia noudattaen, antamalla riittävästi aikaa ruokailulle ja ruokailuun osallistumista seuraten.

Luodaan huoltajille ja oppilaille vaikutusmahdollisuudet esim. laatimalla suunnitelmia kuten järjestyssäännöt ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusuunnitelma yhdessä ja oppilaiden hyvinvointia koskevia tietoja välittämällä. Toteutetaan vanhempainyhdistys ja tuki/kummioppilastoimintaa. Toteutetaan kodin ja koulun yhteistyötä esim. vanhempainiltojen, tapaamisten ja viestien välityksellä.

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

Evijärven kunnan hyvinvointiryhmänä toimii kunnan johtoryhmä. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman ovat laatineet kunnan johtoryhmä: kunnanjohtaja Mikko Huhtala, hallintojohtaja Urho Möller, kunnaninsinööri Tuomo Saari, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Leila Qvist-Pettersson ja kehittäjäkoordinaattori Sanna Kivimäki.

8 Suunnitelman hyväksyminen